

RAADSINFORMATIEBRIEF met beantwoording artikel 42 vragen

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

12 oktober 2021

Kenmerk

Z/21/027895 / D/21/037076

Portefeuillehouder

Tymon de Weger

Portefeuille

Overig of n.v.t.

Opsteller

Wolters, Anne - Marieke

Onderwerp

art. 42 vragen WeDo politiek bevoegdheden raad en college inzake straatnaamgeving

Beantwoording van de vragen

- 1. Zijn er regels gesteld t.a.v. samenstelling en zittingsduur van de straatnaamcommissie? Zo ja, welke regels?*
Ja, de commissie bestaat uit tenminste vier leden, waaronder een voorzitter en een secretaris. Indien wenselijk nodigt de voorzitter ambtenaren, andere deskundigen en sprekers uit tot het deelnemen aan de vergaderingen of voor het uitbrengen van een reactie op een uit te brengen advies. Er zijn geen regels gesteld aan de zittingsduur.
- 2. Hoe is de straatnamencommissie nu samengesteld (man, vrouw, leeftijd, woonplaats)?*
De straatnaamcommissie bestaat op dit moment uit 2 vrouwen en 3 mannen. De overige gevraagde informatie kan op grond van de privacy wetgeving (AVG) niet verstrekt worden.
- 3. Zijn de huidige samenstelling en namen van de commissieleden openbaar? Zo nee, waarom niet?*
Nee, ze zijn niet openbaar gemaakt omdat het een interne ambtelijke commissie betreft.
- 4. Zijn de vergaderingen van de straatnamencommissie openbaar? En zijn de agenda en de verslagen van de vergaderingen openbaar?*
Nee, de vergaderingen zijn niet openbaar. De agenda en verslagen zijn passief openbaar.
- 5. Heeft de raad werkwijze en proces m.b.t. de straatnaamgeving gedelegeerd aan het college? Zo ja, welke mogelijkheden heeft de raad om die bevoegdheid terug te nemen?*
De raad heeft de bevoegdheid met betrekking tot het toekennen van namen aan de openbare ruimte met het vaststellen van de Verordening naamgeving en nummering (adressen) op 28 oktober 2010 gedelegeerd aan het college. De raad kan de bevoegdheid terugnemen door het delegatiebesluit in te trekken.
- 6. Heeft het college een inhoudelijke maatschappelijke opdracht gegeven aan de straatnamencommissie in het kader van straatnaamgeving met mensennamen, passend in de tijd waarin we heden leven in de westerse vrije wereld, waar een Grondwet telt die impliceert dat de vrouwen geen derderangs burgers zijn, maar gelijkwaardig aan mannen?*
Nee, het college heeft geen opdracht gegeven zoals hierboven verwoord staat. De straatnaamcommissie is een onafhankelijk (ambtelijk)adviesorgaan. Door het geven van opdrachten wordt de onafhankelijke rol van de straatnaamcommissie aangetast.
- 7. Beschikt het college of de raad over de mogelijkheid voorschriften te (laten) stellen aan de straatnaamgeving, zodat deze een inhoudelijke maatschappelijke opdracht vormt in het kader van gelijkwaardige weerspiegeling*

van mannen en vrouwen.

De raad kan kaders meegeven aan het college ten aanzien van de besluitvorming bij het toekennen van nieuwe straatnamen.

Bij het voorbereiden van een advies hanteert de commissie een aantal richtlijnen. Daarnaast wordt gekeken waar de nieuwe straat wordt gerealiseerd en of de staat binnen een wijk met een thema ligt. Als bijvoorbeeld een nieuwe straat wordt gerealiseerd in het bomen- en bloemenkwartier zal eerst naar de thema van de wijk worden gekeken en naar de namen van de naastgelegen straten. Er wordt dan naar een naam gezocht die daar goed op aansluit. Niet altijd is een nieuwe straatnaam nodig. Soms is het verlengen van de bestaande straat (door het overnemen van dezelfde straatnaam) ook een optie.

Niet alle thema's lenen zich voor een "mensen" straatnaam. Dat geldt voor zowel vrouwen als mannen namen. Het toekennen van een vrouwen straatnaam in de wijk Bomen en bloemenkwartier is bijvoorbeeld een minder logische keuze.

8. *Kunnen raad en/of het college met reglement, verordening of anderszins, waarborgen dat in de straatnaamgeving van de gemeente Woerden recht wordt gedaan aan het maatschappelijk en historisch belang van de gelijkwaardige positie van mannen en vrouwen in de samenleving? Zo ja, zou het een optie kunnen zijn dat de straatnamencommissie kan worden opgedragen dat van alle straatnamen binnen de gemeente ten minste 60% de naam van een mens draagt en dat daarin het percentage van fifty-fifty/m-v telt?*

De raad kan kaders stellen voor het college bij het toekennen van straatnamen. Echter vanwege de herkenbaarheid van de wijk en de nieuwe straat wordt bij het adviseren eerst naar de thema van de wijk gekeken. Als de raad de in vraag 8 genoemde criteria als kader aanneemt zal de uitvoerbaarheid van dit kader bij bestaande wijken zoals Middelland (molen thema), de bergenbuurt, wijnenbuurt, stedenbuurt, merenbuurt, zeeënbuurt uitdagingen opleveren voor het verzinnen van nieuwe straat passend binnen het thema. In wijken zoals schilderskwartier, schrijversbuurt, staatsliedenkwartier en de wijk met koninklijke familie(namen) zal toepassing geven aan het kader makkelijker zijn. Een van de richtlijnen die de commissie hanteert is bij het vernoemen van personen is zoveel mogelijk te streven naar een afspiegeling van de samenleving.

9. *Kan en/of wil het college, met mogelijkheden die daartoe zijn, de straatnamencommissie verzoeken om tenminste de straten in de nieuwbouwprojecten voor een zodanig percentage te noemen naar vrouwen van faam/historische waarde, zodanig dat het percentage m/v fifty-fifty is voor de gemeente Woerden als geheel? En daarbij tevens de suggestie voor een 'Regenboogwijk', waarmee goed recht wordt gedaan aan diversiteit in de samenleving?*

Op de korte en middellange termijn is een compleet nieuwe wijk niet te verwachten. Bij inbreidlocaties wordt in eerste instantie gekeken naar de thema's van de bestaande wijk(en). Het gaat vaak om thema's, maar waar mogelijk (waar persoonsnamen aan de orde zijn) brengen wij over aan de straatnaamcommissie om aandacht te hebben voor diversiteit als maatschappelijk relevant thema, conform de vastgestelde richtlijnen. Zie ook de bijlage Werkwijze Straatnaamcommissie Woerden.

Bijlagen

1. Werkwijze Straatnaamcommissie Woerden geregistreerd onder D/21/033179
-



Schriftelijke vragen - Bevoegdheden raad en college inzake straatnaamgeving

Ik heb de volgende vragen aan het college:

1. Zijn er regels gesteld t.a.v. samenstelling en zittingsduur van de straatnamencommissie? Zo ja, welke regels?
2. Hoe is de straatnamencommissie nu samengesteld (man, vrouw, leeftijd, woonplaats)?
3. Zijn de huidige samenstelling en namen van de commissieleden openbaar? Zo nee, waarom niet?
4. Zijn de vergaderingen van de straatnamencommissie openbaar? En zijn de agenda en verslagen van de vergaderingen openbaar?
5. Heeft de raad werkwijze en proces m.b.t. de straatnaamgeving gedelegeerd aan het college? Zo ja, welke mogelijkheden heeft de raad om die bevoegdheid terug te nemen?
6. Heeft het college een inhoudelijke maatschappelijke opdracht gegeven aan de straatnamencommissie in het kader van straatnaamgeving met mensennamen, passend in de tijd waarin we heden leven in de westerse vrije wereld, waar een Grondwet telt die impliceert dat de vrouwen geen derderangs burgers zijn, maar gelijkwaardig aan mannen?
7. Beschikt het college of de raad over de mogelijkheid voorschriften te (laten) stellen aan de straatnaamgeving, zodat deze een inhoudelijke maatschappelijke opdracht vormt in het kader van gelijkwaardige weerspiegeling van mannen en vrouwen?
8. Kunnen raad en/of het college met reglement, verordening of anderszins, waarborgen dat in de straatnaamgeving in de gemeente Woerden recht wordt gedaan aan het maatschappelijk en historisch belang van de gelijkwaardige positie van mannen en vrouwen in de samenleving?
Zo ja, zou het een optie kunnen zijn dat de straatnamencommissie kan worden opgedragen dat van alle straatnamen binnen de gemeente ten minste 60% de naam van een mens draagt en dat daarin het percentage van fifty-fifty/m-v telt?
9. Kan en/of wil het college, met mogelijkheden die daartoe zijn, de straatnamencommissie verzoeken om ten minste de straten in de nieuwbouwprojecten voor een zodanig percentage te noemen naar vrouwen van faam/historische waarde, zodanig dat het percentage m/v fifty-fifty is voor de gemeente Woerden als geheel? En daarbij tevens mee te nemen de suggestie voor een 'Regenboogwijk', waarmee goed recht wordt gedaan aan diversiteit in de samenleving?

En gaat over tot de orde van de dag,

Wilma de Mooij, WeDo politiek

Toelichting

De betekenis van straatnaamgeving is groot en heeft impact op de samenleving. In de raadsvergadering van 13 februari 2020 is door een groot aantal raadsleden in Woerden vertrouwen uitgesproken dat de straatnamencommissie bij de nieuwbouwprojecten recht zal doen aan de gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen door deze evenredig te weerspiegelen in de straatnaamgeving van de gemeente Woerden als geheel. Als suggesties voor vrouwennamen werden genoemd Anna Maria van Schurman en Lily Franz.

En om echt goed recht te doen aan de diversiteit in de samenleving kan een 'Regenboogwijk' ook een prachtige aanvulling zijn voor Woerden.

De straatnamencommissie kwam recentelijk met een aantal straatnamen voor nieuwbouwprojecten: groentenamen en kaasnamen. Voor de wijk Witt krijgt 100% van de straten (de wijk bestaat uit twee straten), de naam van vrouwelijke staatslieden. Deze naamgeving leidt bij verre niet tot evenredigheid in aantal en gelijkwaardig respect jegens vrouwen en meisjes in het algemeen en in het bijzonder jegens degenen van naam en faam.



In de westerse vrije wereld wordt er niet dagelijks bij stilgestaan hoe veel er gestreden is voor de vrijheid en de toekomstmogelijkheden die er nu zijn voor vrouwen en meisjes. Maar het verleden mag niet worden vergeten. Het is al lang geleden dat op steenworp afstand van Woerden (in 1636) de eerste vrouw in Nederland, Anna Maria van Schurman, colleges volgde terwijl zij door een gordijn was gescheiden van haar mannelijke medestudenten. Dat was de enige wijze waarop haar werd toegestaan om aan de universiteit te studeren. Haar strijdvaardigheid heeft onnoemelijk veel betekenis gekregen voor de vrouwen en meisjes. Zij bereikte dit mede dankzij de steun van een aantal mannen die in die tijd al het besef hadden, dat vrouwen wel degelijk over intelligentie beschikken en respect verdienen. In de eeuwen die volgden moest er nog enorm veel strijd geleverd worden voor de emancipatie van vrouwen. Heden is het in de westerse wereld normaal dat vrouwen en meisjes naar school gaan, zich ontwikkelen en volop mee doen in de maatschappij.

Zij hebben dat te danken aan vele vrouwen en mannen die zich daar voor hebben ingezet.

Helaas zien we vandaag de dag, eeuwen later na Anna Maria's strijd, een vergelijkbaar beeld in Afghanistan, waar vrouwen alleen nog colleges mogen volgen terwijl zij door een gordijn zijn gescheiden van de mannelijke studenten.

Vrouwen verdienen het, net als de mannen, dat zij een maatschappelijk leven hebben en hun verdiensten worden gerespecteerd. Het geeft in dit kader geen pas dat vrouwen door de eeuwen heen nu eenmaal minder tijd zouden hebben gehad om zich te meten aan de mannen en er derhalve minder vrouwen van naam en faam zouden zijn. Dat er derhalve te weinig vrouwennamen zouden zijn om de evenredigheid in de straatnaamgeving te borgen, dat getuigt van niets anders een diepe minachting jegens al die vrouwen die zoveel waarde hebben toegevoegd aan de maatschappij, de wetenschap, de kunsten enzovoorts.

De straatnamencommissie is geen vehikel voor dergelijke minachting jegens vrouwen. En er zou anno 2021 geen politiek strijd meer nodig moeten zijn voor het waarborgen van een gelijkwaardige evenredige naamgeving van vrouwen en mannen in de straatnaamgeving.

Een evenredige naamgeving voor mannen en vrouwen in de gemeente als geheel, middels de nog resterende nieuwbouwprojecten, mag en behoort anno 2021 geen ijdele hoop te zijn.

Het college en de raad hebben een verantwoordelijkheid voor nu en de toekomst jegens vrouwen en meisjes opdat zij niet als derderangsburger wordt bejegend, als zijnde minder waard dan de groente en de kaas.

Werkwijze Straatnaamcommissie Woerden

De straatnaamcommissie is een interne ambtelijke werkgroep die het college adviseert:

- bij het kiezen van een thema voor straatnamen bij stads- of dorpsuitbreiding of het bouwen van nieuwe wijken
- bij het kiezen van nieuwe straatnamen binnen een aanwezig thema
- over het veranderen en/of het laten vervallen van bestaande (straat)namen

De wettelijke bevoegdheid om straatnamen formeel te benoemen ligt bij het college.

Werkproces straatnaamcommissie:

De commissie bestaat uit tenminste vier leden, waaronder een voorzitter en een secretaris. De commissie komt vier keer per jaar bijeen op basis van een jaarlijks vergaderschema. Of op verzoek van het college of de voorzitter van de commissie.

De agenda en vergaderstukken worden vooraf aan de vergadering aan de leden toegezonden.

De commissie vergadert indien de helft van het aantal leden of meer, onder wie de voorzitter, aanwezig is.

Soms worden er vanuit de gemeenteraad van Woerden nog specifieke kaders meegegeven voor het toekennen van namen dan wel thema's. Zowel door particulieren als door projectleiders kunnen in het kader van nieuwe gebiedsontwikkelingen verzoeken voor het toekennen van straatnamen aan de straatnamencommissie gericht worden (straatnaam@woerden.nl)

Alvorens de commissie advies uitbrengt aan het college over het toekennen van straatnamen binnen een specifiek thema, legt zij het advies voor reactie op het nieuw gekozen thema en/of de namen voor aan het desbetreffende dorps- of wijkplatform. De participatie vervalt wanneer dat, als gevolg van een wettelijke termijn voor het toekennen van een adres niet haalbaar is.

Indien wenselijk nodigt de voorzitter ambtenaren, andere deskundigen en insprekers uit tot het deelnemen aan de vergaderingen of voor het uitbrengen van een reactie op een uit te brengen advies.

Reacties van het dorps- of wijkplatform op het voorstel aan het college worden in het advies aan het college meegenomen.

Het besluit van het college wordt teruggekoppeld naar het wijkplatform en naar degenen die een reactie hebben gegeven op het voorstel.

Een kopie van het besluit van het college wordt verzonden aan bag@woerden.nl zodat deze binnen vier dagen in de BAG geregistreerd kan worden.

De commissie hanteert een aantal algemene richtlijnen bij het maken van straatnaamvoorstel:

1. Namen kunnen gerelateerd zijn aan de geschiedenis, geologie en geografie van de stad, de dorpen en/of hun omgeving.
2. Als een persoon wordt vernoemd dan komen alleen aansprekende personen in aanmerking, die onomstreden zijn en een verdienstelijke bijdrage hebben geleverd aan de samenleving.
3. Bij het vernoemen van personen wordt zoveel als mogelijk gestreefd naar een afspiegeling van de samenleving.

4. Er worden geen namen vernoemd naar personen die nog in leven zijn. Een naam kan naar een persoon worden vernoemd als deze persoon tenminste 20 jaar geleden overleden is. Indien hiervan wordt afgeweken moet bij Nederlandse personen vanaf de 20^{ste} eeuw toestemming gevraagd worden aan nabestaanden.
(Oud-) leden van de koninklijke familie vormen een uitzondering op deze regel.
5. De gemeente streeft naar samenhang in de namen die bij elkaar in de buurt liggen. Voor wijken wordt een overkoepelend thema gehanteerd. Dit komt ten goede aan de vindbaarheid.
6. Doorlopende straten krijgen dezelfde naam, ook wanneer de straat in meerdere woonplaatsen is gelegen, ongeacht onderbreking door een andere weg, waterweg of spoorlijn. Dit geldt niet voor bestaande, soms historisch gegroeide, situaties. Als aandachtspunt hierbij geldt de bereikbaarheid en vindbaarheid voor hulpdiensten.
7. Zijstraten van een doorlopende straat krijgen een eigen naam, tenzij er sprake is van een campus opzet. Dit geldt niet voor bestaande, soms historisch gegroeide, situaties.
8. Wanneer wordt gekozen voor een achtervoegsel (straat, steeg, pad, laan, plein of plantsoen bijvoorbeeld) dan past deze bij de soort ontsluiting. Dit wordt bepaald door de profilering en niet door de commissie. Namen voor fiets- en wandelpaden eindigen in ieder geval op pad.
9. Bij het bepalen van een naam worden de volgende aspecten meegenomen:
 - Namen zijn herkenbaar en duidelijk. Een naam is makkelijk te schrijven en goed uit te spreken in het Nederlands en is duidelijk verstaanbaar zodat er geen misverstand over kan bestaan. Namen die spellingsproblemen kunnen geven, worden zoveel mogelijk vermeden.
 - Namen die verwarring kunnen geven in uitspraak of schrijfwijze met reeds in de gemeente bestaande namen worden vermeden.
 - Nieuwe namen worden geschreven volgens de actuele spellingsregels.
 - Een naam is niet langer dan 40 tekens.
 - De woorden "de" en "het" worden zoveel mogelijk in namen vermeden.
 - Verhaspelingen of dubbelzinnigheden in namen worden zo veel mogelijk voorkomen.
 - De namen van personen worden zoveel als mogelijk geschreven zoals deze bij het grote publiek bekend zijn.
10. Wijziging van een bestaande straatnaam vindt slechts plaats bij hoge uitzondering en pas na overleg met de desbetreffende eigenaren/gebruikers.